

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
4. SEPT.
1991

Letnik XLV.
Štev. 37 (2619)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
din. 20

P. b. b.

Peter Handke o Sloveniji!

Ugledni koroški književnik, pisatelj in dramatik Peter Handke (slika) je v nemškem dnevniku „Süddeutsche Zeitung“ objavil kritičen članek o Sloveniji, ki je močno odmeval tako v nemško govorečem prostoru kot v sami Sloveniji. Objavljamo nekaj najpomembnejših Handkejevih izpovedi.

Budimpešta: stolp skupščine

Vestnikov hit 91 na Blatno jezero in v Budimpešto!

Uredništvo Slovenskega vestnika svoje naročnike, bralce in vse prijatelje lista tudi letos vabi na že tradicionalni „Vestnikov hit“. Cilj letošnjega potovanja je Blatno jezero (Balaton/Platensee) ter glavno mesto Madžarske Budimpešta, čas potovanja pa od 11. do 13. oktobra 1991. Obeta se nam torej čudovit vikend!

Naš priljubljen hit organiziramo – kot že lansko leto – v sodelovanju s turistično agencijo Sommeregger iz Celovca, posebno ugodna pa je cena: tridnevno potovanje (avtobusni prevoz, 2 polpenziona, dodatna večerja v tipični madžarski čardi s cigansko glasbo, dve nočitvi v hotelu srednje kategorije ob Blatnem

jezeru ter enodnevni izlet v Budimpešto) stane samo 1400 šilingov po osebi! Cena velja za dvoposteljno sobo, za enoposteljno sobo pa je treba doplačati 240 šilingov.

Prijavite se čimprej na uredništvu Slovenskega vestnika na telefonsko številko (0463) 51-43-00 (Milka Kokot, Urška Brumnik).

Dr. Zernatto: „Ne bojim se kontaktov s koroškimi Slovenci!“

Koroški deželni glavar dr. Christoph Zernatto se je v ekskluzivnem intervjuju za „Slovenski vestnik“ ponovno izrekel za spremembo volilnega reda za deželnozborske volitve, ki bi slovenski narodnostni skupnosti olajšal vstop v koroški deželni zbor, ni pa se izjasnil, v kateri obliki naj bi se to zgodilo.

Po njegovem mnenju so možne variante zastopstva, tako virilni glas, nižja procentna klavzula kot tudi etnična zbornica, preko katere bi bili Slovenci vključeni v deželno politiko. „Nočem prejucirati nobene od naštetih variant, menim pa, da bo treba to vprašanje že jeseni letos temeljito obravnavati, pri čemer naj bi se vključili tudi zastopniki slovenske narodnostne skupnosti.“

V zvezi z zastopstvom pa je deželni glavar, ki je tudi predsednik koroške ljudske stranke, navedel tudi možnost integracije pripadnikov slovenske narodnosti skupnosti v obstoječe stranke na Koroškem. (Dalje na 2. strani)

Koroška – pogoj za priznanje Slovenije je „južna meja“ ...

Koroške večinske stranke, od najmočnejše socialdemokratske preko Haiderjeve svobodnjaške do ljudske stranke, na čelu z deželnim glavarjem dr. Zernattom so na četrtkovi seji koroškega deželnega zbora razkrile ozadje svojega prizadevanja za priznanje Slovenije.

Potrdili so julija letos sprejeto resolucijo, v kateri zahtevajo, da naj avstrijska zvezna vlada takoj prizna Slovenijo in Hrvaško kot samostojni in neodvisni državi. Koroško in avstrijsko javnost pa so prese-

netili s tem, da so za to Republiko Sloveniji postavili kot pogoj priznanje meje med Koroško in Slovenijo...

„Mejno vprašanje“ je brez vsake potrebe pred 14 dnevi načel sam deželni glavar dr. Christoph Zernatto v intervjuju za koroško televizijo, debata pa se je poglobila v koroškem deželnem zboru. V razpravi so poslanci vseh strank naenkrat z mučno zavzetostjo začeli pogovarjati priznanje Slovenije z „južno mejo Koroške“. Očitno je šlo za potrebo pomiriti nemškona-

cionalni oz. tako imenovani „domovini zvesti“ tabor, ki sicer na zunaj pravtako zahteva priznanje obeh držav, v lastnih krogih pa podžiga strah o možnem nastajanju „velike Slovenije“.

V ekskluzivnem intervjuju za naš list, ki ga objavljamo na 4. in 5. strani, pa je bil deželni glavar še bolj konkreten in je dejal, da pričakuje „jasen signal slovenskega ministrskega predsednika v tej zadevi.“ S tem v zvezi je poudaril, da mora Koroška

tudi v prihodnosti podpreti pluralistično-demokratski razvoj v Sloveniji, da se le-ta tudi dolgoročno stabilizira, da pa to „ni pomembno samo za Slovenijo, marveč tudi za varnost Korošcev.“

Jasna izjava ministrskega predsednika, da Slovenija dokončno priznava sedanje meje med obema deželama oz. državama bi bila tudi „signal dobrega sosedstva“ in bi „odvzela strah, ki je med Korošci še vedno prisoten...“ je menil Zernatto.

Ivan Lukan

Slovenska letališča spet odprta!

Slovenski zračni prostor in zagrebško letališče sta od ponedeljka dalje spet odprta. Od sobote do začetka tedna se je velik del letalskega prometa odvijal preko celovškega letališča, ki je zaradi zaprtja slovenskih in hrvaških letališč imelo dodatni dohodek skoraj 200.000 šilingov.

Letališča so preteklo soboto – po uradni, beograjski verziji – zaprli zaradi letala ugandske letalske družbe, ki so ga lovci jugoslovanske armade prisilili, da pristane na zagrebškem letališču. V tem letalu so našli 19 ton orožja in streljiva, ki naj bi bilo namenjeno hrvaškim varnostnim silam.

598. pliberški „jormak“ je spet bil veliki dogodek

Pliberški sejem na travniku privabil tisoče obiskovalcev

Tridnevni 598. pliberški „jormak“ je – kot vsa leta prej – privabil na tisoče obiskovalcev ne le iz cele Podjune, marveč tudi iz ostale Koroške in sosedne Slovenije.

Slavnostnega pohoda od glavnega trga na travnik so se udeležili v soboto popoldne poleg osebnosti iz občine in okraja Velikovec tudi najvišji predstavniki Koroške na čelu z deželnim glavarjem dr. Zernattom. Drugi častni gostje so bili še Ivan Oman, član predsedstva Republike Slovenije, ter delegacija Južnotirolske ljudske stranke, ki se je mudila prav te dni na obisku na Koroškem in jo je vodil poslanec dr. Hubert Frasnelli.

Slavnostni govor je imel

novi pliberški župan mag. Raimund Grilc, ki je negativno ocenil zaprtje pivovarne v Štihu, hkrati pa poudaril, da je treba z optimizmom gledati v prihodnost.

Tudi na letošnjem „jormaku“ so se z bogatim izborom blaga predstavila domača slovenska gospodarska in trgovska podjetja, v šotoru SPD „Edinost“ pa je obiskovalce pričakal še posebej bogat kulturni in zabavni program. Med drugim so nastopili ansamblji Drava, Korenika in Vinoteka s pevcem Edvinom Fliserjem. Obiskovalci iz Koroške in Slovenije so tudi letos izkoristili priliko ugodnega nakupa tako na sejmu kot tudi v pliberških trgovinah.

Prizor iz nesmiselne vojne v vasi Okučani na Hrvaškem

Politiki tako, generalni drugače

Po dramatičnem sestanku predsedstva Jugoslavije so šele v ponedeljek zjutraj ob enih, tako rekoč zadnjo minuto pred ultimativnim odhodom predsedujočega evropskega ministrskega sveta Van den Broeka, podpisali t.i. evropsko deklaracijo, s katero so se zavezali ustaviti vojno na Hrvaškem in sprejeti misijo opazovalcev na Hrvaško. V imenu predsedstva in v imenu vojske jo je podpisal Hrvat Stipe Mesić. Koliko velja njegov podpis, je skrajno vprašljivo. Srbsko-črnogorski blok ga namreč še nikdar ni priznal za predsednika, vojska pa ne za vrhovnega poveljnika. Vse, kar je doslej dosegel, se je zgodilo v prisotnosti in pod pritiskom evropskih ministrov. Vprič evropske trojke je bil potrjen za predsednika, pod pritiskom predsedujočega ministra so Srbi mukoma pristali na zadnji podpis. Toda papir prenese vse!

Srbski predstavniki so se do zadnje minute zgovarjali, da v vojno na Hrvaškem niso vpleteni in da bi morali sporazum podpisati hrvaški Srbi, ti pa tako za hrvaško vodstvo kot za Evropo niso partner, po drugi strani pa so prav ti Srbi takoj v ponedeljek izjavili, da evropske deklaracije ne priznavajo, ker jim je v škodo.

Generalom Mesićev podpis prav tako ne pomeni nič. V zelo kalni situaciji je vprašanje, kdo jih sploh lahko ustavi. Polarizacija in nacionalno srbsko poenotenje je storilo svoje. Verjetno tudi Milošević nanje nima odločilnega vpliva. Vodi jih predvsem iracionalen nacionalizem, ki ga začenja memorandum Srbske akademije znanosti in umetnosti o veliki Srbiji z mejo na liniji Virovitica-Karlovac-Karlobag. Tega cilja pa še niso dosegli, nasprotno, v zadnjih

dneh so celo izgubili popolno kontrolo nad nekaterimi mesti in področji tega ozemlja.

Evropska skupnost naj bi prav kmalu pripravila konferenco o Jugoslaviji. Tudi obeti za njen uspeh niso veliki. Albanski in madžarski zunanji ministri, Kaplani in Jeszenszki, sta že izjavila, da krize v Jugoslaviji ni mogoče urediti brez upoštevanja pravic treh milijonov Albancev in pol milijona Madžarov, ki živijo v Jugoslaviji. Že nekaj časa pa obstaja tudi nevarnost za odprtje nove fronte na jugu med Srbi in Albanci. Tega se očitno zavedajo tudi Hrvati, ki so tudi zaradi tega postali bolj samozavestni.

Evropski opazovalci naj bi prišli na Hrvaško šele po prekinitvi vojne. Kdaj ta bo in ali sploh bo, ni znano. Vojska in srbski uporniki po podpisu deklaracije še bolj srdito tolčejo po mestih in vaseh na Hrvaškem, fronto so razširili ob meji z Bosno in Hercegovino, od koder dobivajo močne vojaške okrepitve. Kot v agoniji tolčejo tudi po civilnih objektih in sejejo smrt med civilnim prebivalstvom.

Srbija je v Evropi vse bolj osamljena. ES jo je jasno obtožila krivde za prelivanje krvi. Opozicija napoveduje masovne demonstracije v Beogradu že v septembru, ko naj bi bilo konec Miloševićeve oblasti, matere vojakov so po vsej Jugoslaviji s protestnim pohodom v Beograd dokončno omajale ugled vojske, dodatno še s pohodom v Bruselj. V sami Srbiji se napovedujejo krvavi dogodki. Verjetno se bo šele po tem začel razvozlati skrajno zategnjen balkanski voz. Do takrat pa so v agoniji dogodki nepredvidljivi.

Jože Rovšek

„Ne bojim se kontaktov s koroškimi Slovenci!“

(Nadaljevanje s 1. strani)

Kot primer integracije v večinske stranke je Zernatto omenil kandidacijo mag. Raimunda Grilca, člana sosveta slovenske narodnostne skupnosti pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju, za pliberškega župana. „Mag. Raimund Grile je nastopil kot deklarirani pripadnik slovenske narodnostne skupnosti in uspel,“ je dejal deželni šef ÖVP. „Ne bojim se nikakršnih kontaktov s slovensko narodnostno skupnostjo,“ je dejal Zernatto in menil, da bi večja integracija pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti v stranke celo izboljšala medsebojno razumevanje ter pozitivno vplivala na razprave v političnih frakcijah, na primer v koroškem deželnem zboru.

Pospeševati večjezičnost

Glede prve javne dvojezične ljudske šole v Celovcu, ki bo čez nekaj dni v mestnem predelu Šentpeter odprla svoja vrata, je Zernatto dejal, da so zanj starši, ki so prijavili otroke k dvojezičnemu pouku, pripadniki slovenske narodnostne skupnosti ter da – razen če bi prišlo do „absurdnih primerov“ – z njegove strani ne bo ovir in tudi nikakršnih ukrepov, ki bi otežili prijavo otrok k dvojezičnemu pouku.

Glede načrtovanega šolskega poskusa „Trgovska akademija Alpe-Jadran“ v Velikovcu pa je dejal, da ga

letos ne bo, zagotovo pa bo prihodnje šolsko leto. Nasploh pa je dejal, da je treba njegovo prizadevanje za tako trgovsko akademijo razumeti kot podporo za večjezično šolsko izobraževanje ter da bo treba politiko izobraževanja preusmeriti tako, da bo, kjerkoli je le mogoče, možno izobraževanje v tujih jezikih, predvsem v italijanščini in slovenščini.

Tristrankarski pakt in ločevalni model

Ločevalni šolski zakon iz leta 1988 je novi deželni glavar zagovarjal kot „vzorno rešitev za vso Evropo“ in pri tej oceni vstrajal, ko je bil vprašan, ali to resno misli. Zagovarjal pa je tudi tristrankarski pakt in dejal, da ne bi bilo dobro, če bi razpadel.

Glede stikov s predstavniki osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev pa je Zernatto dejal, da je doslej imel neuradne razgovore, da pa od predstavnikov koroških Slovencev pričakuje, da bodo predlagali uradna srečanja.

Le majhna skupina

K vprašanju nemškega nacionalizma na Koroškem je deželni glavar menil, da imajo ljudje, predvsem v tujini, napačno predstavo o Koroški. Gre za veliko število domovini zvestih ljudi, ki se zavedajo svoje tradicije in ki to tradicijo – tudi upravičeno – z vdanostjo negujejo. Da

poleg njih morda obstaja še majhna skupina, ki pojem domovine še stopnjuje in mu daje nemškonacionalni pečat, temu ne oporekam,“ je dejal koroški deželni glavar.

Nacionalna identiteta in multikulturalnost

Na vprašanje, ali se bo v novi Evropi uveljavila etnično-nacionalno usmerjena politika ali politika multikulturalnosti, pa je Zernatto menil, da zanj nacionalna identiteta nima negativnega prizvoka, dokler ne uvaja vrednotenja oz. kategorizacije drugih nacionalnosti. „Lastna nacionalna identiteta mora priznati drugo nacionalno identiteto in tudi vsebovati pripravljenost za dialog z drugimi,“ je poudaril šef koroške deželne vlade.

S Haiderjem ne več...

V ekskluzivnem razgovoru za naš list je dr. Zernatto glede bodočega razvoja v deželni politiki dejal, da namerava utrjevati svojo pozicijo kot deželni glavar ter na prihodnjih volitvah doseči četrtno veljavnih glasov. Na vprašanje, ali bi bil po prihodnjih deželno-zbornskih volitvah pripravljen glasovati za Haiderja kot deželnega glavarja, pa je dejal: „Dokler sem predsednik koroške ÖVP, izključujem, da bi Haiderja še enkrat izvolili za deželnega glavarja.“

Ivan Lukan

Južni Tirol spet buri duhove

RIM, (STA) – Na italijanskem političnem prizorišču se pojavlja nov problem, ki je posredno povezan z mednarodnim priznanjem Slovenije in Hrvaške. Nekateri manjšine, v konkretnem primeru gre za Nemce na Južnem Tirolskem in Francoze v dolini Aoste, so namreč že napovedale zahtevo po samoodločbi, ki naj bi ji sledila odcepitev.

Ves državni tisk posveča temu vprašanju izredno

veliko pozornost in pričakovati je komplikacije tako v notranjih kot mednarodnih odnosih Italije. Zaenkrat gre za dva dogodka. Za 15. september so na avstrijski strani mejnega prehoda na Brennerju napovedali zborovanje za združitev Tirolske s strani nemške manjšine na Tirolskem. Pobudo podpirajo pristaši ekstremne stranke južnotirolskih Nemcev, ki jo vodi Eva Klotz, vendar jo je nenadoma podprl tudi podpredsednik južnotirolske ljudske stranke Willeid, ki je zahteval od vodstva svoje stranke, da vložijo v poslanski zbornici osnutek zakona o samoodločbi Južne Tirolske.

Zaradi te zahteve je že prišlo do prvih komplikacij, saj je predsednik Cossiga v nedeljo nenadoma, „iz zdravstvenih razlogov“, odpovedal obisk na Južnem Tirolskem, kjer bi se moral srečati z voditeljem južnotirolske ljudske stranke Rizom.

Na ta klic so se odzvali Francozi v dolini Aoste in sekretar njihove stranke Union Valdotaïne Guido Grimard je že napovedal, da

je „samoodločba nekaj povsem naravnega, je možnost izbire“. Po njegovem mnenju še ni nastopil čas za proglaseitev neodvisnosti, vendar je treba priznati pravico do samoodločbe. Medtem ko na Južnem Tirolskem izrecno govorijo o združitvi Tirolske, se Francozi v dolini Aoste ne opredeljujejo za drugo državo, ampak predlagajo samostojnost v kontekstu Evrope.

V italijanskih političnih krogih vlada zaradi vsega tega veliko razburjenje. Italija je ves ta čas ohranjala zelo dobre odnose z Avstrijo, de Michelis pa je včeraj že govoril, češ da Evropska skupnost podpira vstop Avstrije v dvajsetletico pod pogojem, da Avstrija prizna konec teh sporov o nemški manjšini, ki živi v Italiji. Kot je znano, je bilo vprašanje Nemcev na Tirolskem v 60-ih letih internacionalizirano in zaenkrat še ni dokončno rešeno, ker Avstrija ni izdala potrdila, da manjšina uživa željeno zaščito. Sicer pa pogojevanje vstopa Avstrije v EGS s to izjavo ni novo.

Termin volitev pod vprašajem!

Volitve v Koroško kmetijsko zbornico, ki so načrtovane za 17. november letos, so pod velikim vprašajem. Koroški deželni glavar dr. Christoph Zernatto je namreč napovedal, da bo pristojnemu uradniku na deželni vladi ukazal, naj preneha s pripravami za volitve.

Vzrok za to napoved je bilo izglasovanje novelizacije volilnega zakona za voli-

tve v kmetijsko zbornico, ki sta jo pretekli četrtek v koroškem deželnem zboru sprejeli socialdemokratska in svobodnjaška stranka proti glasovom ljudske stranke.

Kot smo že poročali, po spremembi zakona kmetje, ki so predali kmetijo, ne bodo več imeli volilne pravice, imeli pa jo bodo vsi ostali člani kmečke družine, se pravi tudi kmetje z dodatno

zaposlitvijo, mladi kmetje, njihovi otroci itd. Odpravljeni pa bodo tudi krajevni kmetijski sveti.

Termin za volitve bo sedaj odvisen od zadržanja ministrskega sveta na Dunaju, pričakovati pa je, da bodo ministri ljudske stranke skušali zadržati izvedbo zakona, kar bi pomenilo, da bi morali volilni termin prestaviti na pomlad 1992.

PANORAMA

Peter Handke v münchenem dnevniku „Süddeutsche Zeitung“

Nič ni Slovencev doslej v njihovi zgodovini sililo, da bi postali država

Ugledni koroški književnik, pisatelj in dramatik Peter Handke je v prilogi münchenkega dnevnika „Süddeutsche Zeitung“ objavil daljše razmišljanje o Sloveniji z naslovom „Sanjačevo slovo od Devete dežele“ s podnaslovom „Resničnost, kije minila: spomini na Slovenijo“. Objavljamo nekaj povzetkov in odlomkov iz Handkejevega razmišljanja, ki jih je objavil slovenski dnevnik „Delo“.

„Za resnično, pravo državo z imenom „Republika Slovenija“ je bilo navedenih veliko razlogov. Te razloge bi moral najprej videti, da bi mi posamič postali doumljivi, stvarni in oprijemljivi; samostalni „razlog“ lahko, zame vsaj, nastopa le skupaj z glagolom „videti“. Jaz pa ne vidim nobenega razloga, niti enega samega razloga – tudi tako imenovanega „velikosrbskega“ tankovskega komunizma“ ne – za državo Slovenijo; nič razen izvršenega dejstva. Ravno tako ne vidim nobenega razloga za „državo Hrvaško“. To drugo dejstvo se me tiče manj – pri čemer niti nisem čisto prepričan o njem. Deželo Slovenijo in dva milijona glav slovenskega naroda po drugi strani vidim kot eno redkih stvari, ki jih pri meni spremlja beseda „moj“; ne stvar moje lastnine, ampak mojega življenja.

Pri tem se nikakor ne igram „Slovenca“. Rodil sem se sicer v neki koroški vasi, kjer je svoje čase, med drugo svetovno vojno, še večina, ne, kjer so bili še vsi ljudje avstrijski Slovenci in so se tako tudi med seboj sporazumevali in se je moja mati v svojem deklitstvu, predvsem pod vplivom najstarejšega brata, ki je študiral sadjarstvo v Mariboru, čutila kot eno tega naroda (kasneje, tudi po vojni, samo še poleg drugega); moj oče pa je bil nemški vojak in nemščina je postala moj jezik, skozi prvo otroštvo v Vzhodnem Berlinu in, na drug način, skozi otroštvo, ki je prvemu sledilo.“

Peter Handke nato pripoveduje, da se je z leti začelo vse spreminjati, in poudarja, da Slovenec ni postal nikoli, niti polovičen ne, čeprav sedaj slovenski jezik lahko napol bere. „Če se danes vidim kot člana nekega naroda, potem naroda nihčejev – kar je lahko včasih v uteho, včasih pa v breme (v trenutkih, ko si tudi jaz več ne morem predstavljati, kaj je

vsem po zemljekrogu blodečim nihčetom skupnega).“

Handke piše, da se v svojem življenju nikjer na svetu kot tujec ni počutil tako doma kot v deželi Sloveniji. „Dolga leta, več kot četrto stoletja, mi je bilo tam tako, da sem že skoraj mislil, na to zadevo se lahko zaneseš, in da je v tistih krajih dejansko nekaj takega kot trajnost, drugače kot v onih varljivih krajih iz mladosti, iz katerih so naju oba, kljub romantičnim govoricam, tebi nič meni nič izgnali.“ Peter Handke opisuje slovensko deželo kot deželo resničnosti. „V deželi Sloveniji in pri Slovencih sem se dejansko vedno znova počutil kot gost resničnosti...“ (Tu opisuje konkretna srečanja in doživetja).

Slovenija je že od nekdaj spadala v Jugoslavijo

„Da so bile izkušnje take vrste lahko moja domišljija ali pa celo prevara: še pred dogodki junija in julija 91, ko so jih Slovenci, deloma z žalostjo, deloma s ponosom – prej s slednjim – imenovali „vojna“, sem začel tako premišljevali. Hofmansthalova pripoved v pismih o neresničnosti, o neprisotnosti ali neopisljivosti reči v nemških krajih je nastala nekaj let pred izbruhom prve svetovne vojne. In podobno se je že nekaj časa dogajalo tudi meni s temi do tedaj tako prisotnimi stvarmi, pokrajinami, s celo deželo. Brezzgodovinsko, ki je morebiti šele omogočila tisto čisto sedanost, je bila samo privid (čeprav ploden); kvečjemu za majhen premor v zgodovini je šlo (ali v naši nesrečni večni prisiljenosti?).“

Slovenija je že od nekdaj spadala v veliko Jugoslavijo, ki se je začela južno od Karavank in se nehala daleč na jugu, recimo v Ohridu, ob bizantinskih cerkvah in islamskih mošejah pred Albanijo

Koroški književnik, pisatelj in dramatik Peter Handke

ali na makedonskih ravninah pred Grčijo. In ravno ta očitno slovenska samostojnost kot tudi samostojnost drugih južnoslovenskih dežel – samostojnost, ki, kot je bilo videti, nikoli ne bi rabila samodržavnosti – je v mojih očeh dopolnjevala samo na sebi umevno veliko edinstvo. To ni obstajalo le zemljepisno, recimo v kraškem apnencu, ki se je od gore Trstelj nad Trstom vlekel dol čez vsa dinarsko ploščo, ampak tudi, predvsem, ravno, zgodovinsko. Dve letnici v tem stoletju sta, kot sem verjel, združili različne jugoslovanske narode in bi jih morali večno združevati: njih pretežno neprisljivo, za mnoge navdušenja polno snidenje 1918, ob koncu Habsburškega kraljestva, prvič v svoji lastni državi, kjer posamezne dežele niso bile več prikrite kolonije in ko posamezni jeziki niso bili več momljanje sužnjevi; in potem boj jugoslovanskih narodov, tudi različnih strank in nasprotujočih si nazorov – če izvzamemo pri tem le hrvaške ustaše fašiste – proti veliki Nemčiji.

V preteklih letih pa se je ob mojih obiskih v Sloveniji vedno bolj širila nova zgodovina. Nova? Gre za pravadno, s časom nanovno uporabljeno sago o „Srednji Evropi“, ki je imela, drugače kot

zgodovina redkobesednih veteranov, namesto sporadičnega pripovedovalca vedno cele skupine bolj ali manj glasnih zagovornikov. Ali pa takole: tudi tu so najprej zgodovino Srednje Evrope pripovedovali, potem pa so se na mesto pripovedovalcev spravili skoraj izključno sami govorniki; ali: prvotni pripovedovalci, pred časom moji prijatelji, so, do nespoznavnosti spremenjeni, sprejeli vlogo govornikov. In predvsem to zgodovinarsko govorništvo, širjeno iz mnogih ust, po časopisih, mesečnikih, na simpozijih, je bilo vzrok, da so se gostu v tej deželi slovenske stvari vedno močnejše odmikale v omenjeno neresničnost, neoprijemljivost in nestvarnost.

Ne da bi recimo Slovenija politično gledano bila zame „vzhod“. Tudi mi nikoli ni ležala, ko bi že želel voliti po straneh neba, na jugu; tu, drugače kot v Italiji, juga ni bilo (ampak tudi na Hrvaškem, v Srbiji, v Črni gori se nikoli nisem počutil „na jugu“). In ravno toliko se je, čeravno so naši avstrijski mejaški časniki svojim bralcem vsaj pred tem preobratom zadnjih let to enkrat za vselej skušali dokazati, zame na Jesenicah, v Dravogradu ali v Murski Soboti začel „Balkan“. Ampak le kateri odrasel bralec poveže še

sploh dandanes kaj resničnega s to besedo?“

Slovenija, nekaj pravljичno resničnega

Peter Handke potem očitno polemizira s slavnim češkim pisateljem Milanom Kundero.

„Razžalosti te in razkači, če kdo tako kot Milan Kundera, še danes, pred nekaj tedni, v pismu, ki ga je objavil Le Monde, kliče k „rešitvi Slovenije“, ki naj bi jo, skupaj s Hrvaško, ločili od srbskega „Balkana“ in jo na slepo priključili tisti prikazni polni „Srednji Evropi“, katere cesarosti so nekoč svojo slovansko češčino, jezik v katerem je kasneje Jan Skacel iz Brna ustavil najnežnejše pesmi – psalme 20. stoletja, hoteli odpraviti kot barbarško latovščino.“

Ne, Slovenija v Jugoslaviji in z Jugoslavijo, ne jug, kaj šele balkanska; pomenila si veliko bolj nekaj tretjega, ali „devetega“, nepoimenljivega, zato pa pravljичno resničnega.

In tako se je praslovanska pravljica o deveti deželi začela iz leta v leto bolj umikati prikazni polnemu govorenju o nekakšni Srednji Evropi.“

Handke obuja spomine na Lipico in literarna srečanja v Vilenici, ki pa da so se z leti začela spreminjati v hiter „stoglavni mimohod“, v katerem da je postalo nemogoče prisluhniti eni samcati pesmi.

Komunizem je bil že dolgo samo še legenda

Handkejeva nadaljnja teza je, da se je Jugoslavija dala o razpadu svoje države prepričati od zunaj. „Ne, razpad t.i. „Titove države“ ni bil niti za enega samcatega Slovenca osebna izkušnja – vsaj pri svojih raziskovanjih nisem nalezl na nikogar; kar sem slišal, so se mi zdelo samo posredna krotovičenja. Komunizem je bil že dolgo nič več kot samo še legenda. Praksa v Sloveniji, tako v kulturi kot predvsem v gospodarstvu, je bila liberalna. Samo z besom in odporom sem lahko čital, kako so zahodni mediji naredili junaka iz nekega tipa, ki je posedal po Ljubljani z napisom „Življenje dam, svobode pa ne“. Slovenci so bili svobodni tako kot sva ti in jaz, znotraj zakonov, ki se jih že dolgo ni več pisalo, kot se jih piše v avtoritarnih državah (z izjemami, tako kot „prias“); svoboda zaposlovanja, mesta bivanja, pisanja in govora. In krivica s strani srbskega vodstva, dejanska odprava avtonomije na predvsem albanskem Kosovu, se še nekaj časa ne bo zgodila.“

Peter Handke priznava, da se mu je zdelo čudno, ko je od znancev slišal, kako Slovenci in Hrvati postavljajo „zid“ proti Srbom, „Bosancem“ itd., še višjega kot v Ber-

Dalje na 4. strani

Handke: Nič ni Slovencev doslej...

Nadaljevanje s 3. strani

linu, takega „na dve nadstrojpi“. Seveda so neravnovesja med severom in jugom, toda to ni razlog, da se „muhasto, odrezavo, zadrto odrečeš še vedno širokemu nebu nad Jugoslavijo, ki kljub vsemu ima svoje temelje. Je to razlog ali izgovor, se sprašuje Peter Handke in nadaljuje:

„Kajti nič, prav nič ni Slovencev doslej v njihovi zgodovini sililo, da bi postali država. Nikoli, nikdar ni imel slovenski narod česa, čemur bi se reklo sanje o državi. In slovenska država, vsaj do nasilja vojaških tankov in bombnikov, še sama ni imela luči ideje (Jugoslavija jo je). Mar lahko sedaj samo iz nasilja in odpora zraste preživetja zmožna ideja? Vprašam: ali je mogoče, ne, ali je nujno, za neko deželo in narod dandanes, brez vzroka razglasiti se državo (skupaj z vso mašinerijo, grbom, zastavami, prazniki, mejnimi šrangami), če do tega nista prišla sama, ampak brez izjeme kot reakcija na nekaj, in pri tem še nekaj od zunaj in pri tem še kar zna biti včasih neprijetno in odveč, ni pa dejansko nič, kar bi tlačilo ali pa celo vpilo do neba.

Slovenski narod, narod trpljenja – tako so po pravici govorili do konca druge svetovne vojne. Od tedaj pa noben Slovenec ne bi več smel tako misliti o svojem narodu v okviru Jugoslavije. Gre pri tem za novo moderno: osnivanje države iz čistega egoizma ali pa ravno iz čiste, čeravno še tako razumljive slabe volje proti deželi bratov? (Ne, ne „bratrancev“, kot je nekdo dejal, pač pa dejansko „bratov“).

Mar si ni slovenski narod igranje z državo dal vtepti v glavo – kakšen otročji narod, kakšna otročja država – ko tudi nobenih razlogov nima, samo izgovore, celo rek „Small is Beautiful“, ki v tem primeru naredi še posebno trapast vtis? Ali ne kaže na to tudi reakcija prebivalstva, ki je ob razglasitvi države, ko je postala zadeva resna, reagiralo prej mlačno kot navdušeno?

Da, nove meje v Jugoslaviji: vidim jih rasti, pri vsaki od sedanjih posameznih republik, kako rastejo namesto navzven veliko bolj navznoter v dežele same; ko rastejo kot pasovi in trakovi neresničnosti; rastejo vse do njihovega središča, dokler ne bo kmalu nobene dežele, ne slovenske ne hrvaške.“

Ob koncu svojega razmišljanja Peter Handke govori o vojni. Sprašuje se, ali ima tista Jugoslavija, ki je s svojo drugo svetovno vojno ušla tako imenovanemu „prekletstvu zgodovine“ sedaj tudi svojo lastno prekletstvo.

DAS AKTUELLE INTERVIEW

mit Landeshauptmann Dr. Christoph Zernatto

„Habe keinerlei Berührungängste zur slowenischen Volksgruppe!“

Herr Dr. Christoph Zernatto, vor etwas mehr als zwei Monaten wurden Sie vom Kärntner Landtag zum neuen Landeshauptmann gewählt. Wie fühlen Sie sich?

Ich fühle mich nach diesen ersten zwei Monaten eigentlich sehr wohl in meiner Haut. Der Einstieg war ja bekanntlich nicht ganz einfach, einerseits aufgrund der politischen Situation, die sich damals ergeben hat, andererseits wurde ich praktisch am Tag meiner Amtsübernahme mit der Krise in Slowenien und Jugoslawien konfrontiert.

Ich glaube, daß ich neben dieser Krisensituation auch alle anderen bisher an mich gestellten Anforderungen recht gut bewältigen konnte.

Sie haben Haider nach dessen Entgleisung über die Beschäftigungspolitik im Dritten Reich die Zusammenarbeit oder besser gesagt den Koalitionsakt aufgekündigt. Ist der FPÖ-Chef nach seinem politischen Absturz für die Zukunft überhaupt noch eine mögliche Kooperationsvariante für Sie und die ÖVP?

Ich habe mich persönlich dazu im Sommergespräch des ORF ganz klar geäußert. Für mich erscheint es undenkbar, jemanden, den man mit einem Mißtrauensvotum aus

der Lage bin, die Spitzenfunktion im Lande entsprechend den Vorstellungen der Bevölkerung auszufüllen, wird es mein vorwiegendes und erstes Anliegen sein, bei einer nächsten Landtagswahl in Kärnten soviel an Zustimmung zu erhalten, daß es dann keine Frage sein sollte, daß ich Landeshauptmann von Kärnten bleibe. Über Koalitionsmöglichkeiten und Zusammenarbeitsvarianten soll erst gesprochen werden, wenn die Wahl geschlagen ist und der Bürger seine Meinung kundgetan hat.

Derzeit ist ÖVP sowohl in der Landesregierung, wie auch im Kärntner Landtag die schwächste Fraktion. Erstes Ziel ist zweifelsohne die Rückeroberung der Position zwei, oder?

Wenn man davon ausgeht, was sich momentan politisch in Europa tut, etwa wenn eine KPdSU, die als Fixstern am globalen politischen Himmel zu glänzen schien, von einem Tag auf den anderen überhaupt verschwindet, ist es wohl müßig darüber zu diskutieren, welche Ziele man als Parteiobmann für seine politischen Gruppierung bzw. deren Ideen anstrebt.

Auch die ÖVP muß logischerweise aus ihrem Selbstverständnis heraus die Spitzenposition im Lande anstreben. Wir wollen die stärkste

Mit Landeshauptmann Dr. Zernatto sprach Chefredakteur Ivan P. Lukan

der Funktion des Landeshauptmannes beseitigt hat, nach einem nächsten Wahlgang wieder in diese Funktion zu wählen. Solange ich Obmann der Kärntner Volkspartei bin, schließe ich es aus, daß Haider noch einmal zum Landeshauptmann gewählt wird.

Im Klartext: die Weichen bei einer künftigen Landeshauptmann-Wahl sind nicht auf Haider gestellt. Sind sie es in Richtung Ambrozy?

Es sind zur Zeit überhaupt keine Weichen gestellt. Nachdem ich sehr klar gesagt habe, daß es meine Aufgabe sein wird, in dieser Funktion zu beweisen, daß nicht nur die Kärntner Volkspartei, sondern auch ich als Person in

Partei in diesem Lande werden, weil wir glauben, daß wir die besten Lösungsansätze und die besten Lösungsmodelle für die Probleme der Zukunft haben.

Ist Ihr Ziel, stärksten Partei im Lande zu werden, nicht unerreichbar?

Ich bin Realist genug, daß das nicht im Laufe von zwei Jahren stattfinden kann. Aber wir werden im Laufe dieser zwei Jahre darum kämpfen, daß wir jedenfalls deutlich besser abschneiden als bei der letzten Landtagswahl. Für mich ist ein realistisches Ziel die Erreichung eines Viertels der gültigen Wählerstimmen, also etwa 25 Prozent.

Landeshauptmann Dr. Christoph Zernatto

Zur Volksgruppenpolitik: In Ihrer Antrittsrede haben Sie eine Änderung der Landtagswahlordnung angekündigt, die auch den Interessen der slowenischen Volksgruppe stärker Rechnung tragen soll. Können Sie etwas konkreter werden. Welcher Form einer Vertretung ist für Sie denkbar: ein Virilmandat, eine niedrigere Prozenthürde für die Volksgruppe, oder denken Sie auch an die von einem Teil der Kärntner Slowenen forcierte sogenannte „ethnische Kammer“?

Ich gehe grundsätzlich davon aus, daß es unser Anliegen sein muß, daß es eine legitimierte Vertretung der slowenischen Volksgruppe in Kärnten auch im Kärntner Landtag geben sollte. Das ist mittlerweile politisch, wie ich meine, unbestritten. Die Frage, wie man zu einer solchen Vertretung kommt, wird uns noch sehr intensiv beschäftigen, wobei Sie die Varianten, die hier denkbar erscheinen, bereits aufgezählt haben. Ich möchte hier keine präjudizierenden Überlegungen anstellen bzw. abgeben.

So wie die Installierung einer Volksgruppenkammer für mich eine durchaus überlegenswerte Variante darstellt, sollte jedoch auch die Frage des Virilmandats oder eine andere Form der Veränderung der Landtagswahlordnung, die den Einzug der Volksgruppe oder eines ihrer Vertreter erleichtern könnte, im Auge behalten werden. Über alle Varianten wird man im heurigen Herbst sicherlich im Rahmen der Debatte über die Änderung der Landtagswahlordnung sehr intensiv zu diskutieren haben. Dies sollte unter Einbeziehung der Volksgruppe geschehen, damit es zu einer vernünftigen, die Beziehungen zwischen den beiden Volksgruppen verbessernden Lösung kommt.

Was halten Sie davon, wenn etwa die ÖVP künftig Angehörige der slowenischen Volksgruppe bei Wahlen an wählbarer Stelle kandidiert? Seit dem letzten Parteitag der SPÖ gibt es innerhalb dieser Partei eine Arbeitsgemein-

schaft, bestehend aus Angehörigen der slowenischen Volksgruppe. Ist so etwas auch in der ÖVP denkbar?

Das ist für uns nicht nur denkbar, es wird bereits praktiziert. Im Zuge des Gemeinderatswahlkampfes haben wir mit Mag. Raimund Grile in Bleiburg einen deklarierten Angehörigen der Volksgruppe als Spitzenkandidaten nominiert. Dabei war für mich erfreulich, daß er in einer Gemeinde, die für uns bis jetzt sicherlich eher schwierig war, von der Bevölkerung auf Anhieb eine überwältigende Zustimmung erhalten und als Bürgermeister gewählt wurde.

Es ist also keine Frage neuer Organisationsformen und es gibt auch keinerlei Berührungängste zur slowenischen Volksgruppe. Wenn sich Angehörige der slowenischen Volksgruppe im Rahmen ihrer politischen Tätigkeit für höhere Aufgaben in der Kärntner Volkspartei qualifizieren, wobei ich nicht nur an volksgruppenpolitischen Angelegenheiten denke, werden sie sicherlich entsprechend Berücksichtigung finden.

Das heißt aber auch, daß sie die Vertretung von Volksgruppeninteressen über Volksgruppenangehörige in den Parteien als gangbaren, möglicherweise sogar noch effektiveren Weg erachten.

Ich halte eine solche Möglichkeit für durchaus vertretbar und auch sinnvoll. Dies darum, weil ich glaube, daß durch eine Integration von Angehörigen der Volksgruppe in die bestehenden politischen Parteien und Gruppierungen das gegenseitige Verständnis zweifellos wachsen würde. Auch die Problematik würde bei den Beratungen der einzelnen politischen Fraktionen im Kärntner Landtag einen entsprechenden Stellenwert erhalten.

Die Integration in die Parteien wäre also durchaus eine Möglichkeit, allerdings habe ich in in dieser Frage bisher immer eine etwas distanzierte Position der Volksgruppe selbst geortet. Die Frage ist daher einmal abzuklären. Meine Ansicht ist es, daß sich hier durchaus neue Dimensionen ergeben könnten.

Zum Thema zweisprachige Schule: Mit Beginn dieses Schuljahres wird es in Klagenfurt/Celovec erstmals eine öffentliche zweisprachige Volksschule geben. Ihr Vorgänger, Haider, hat in diesem Zusammenhang verlangt, daß die Eltern mit der Anmeldung des Kindes zum zweisprachigen Unterricht auch den Nachweis über die Zugehörigkeit zur slowenischen Volksgruppe erbringen müßten. Werden auch Sie einen „Ahnepaß“ verlangen?

Ich habe mich dazu immer klar geäußert. Jemand, der sich durch die Anmeldung als Angehöriger der Volksgruppe deklariert, und dies nicht absolut absurd erscheint, wird von meiner Seite her sicherlich keine Behinderung erfahren. Ich habe also nicht vor, hier mit irgendwelchen massiven Maßnahmen einzugreifen.

In Klagenfurt/Celovec gibt es seit einem Jahr die Zweisprachige Bundeshandelsakademie, an der neben Deutsch, Slowenischen und Englisch auch Italienisch als Pflichtfach unterrichtet wird. Ist eine zusätzliche Alpen-Adria-Handelsakademie, von der Sie wiederholt sprechen, angesichts des nunmehr bestehenden Angebotes überhaupt noch notwendig?

Wie Sie wissen, war für das nun beginnende Schuljahr an der HAK-Völkermarkt eine Alpen-Adria-Handelsakademie als Schulversuch geplant. Auf Grund bürokratischer Hürden kann das Projekt heuer nicht verwirklicht werden, nächstes Jahr jedoch mit Sicherheit.

Für mich ist das Bekenntnis zur „Alpen-Adria-Handelsakademie“, das heißt zur mehrsprachigen Schulausbildung, keine Frage der Volksgruppenpolitik, sondern in erster Linie eine Frage des Selbstverständnisses der Ausbildungsmöglichkeiten für unsere Jugend im Alpen-Adria-Raum. Ich werde daher jede Möglichkeit nutzen, die diese Mehrsprachigkeit in unserem Lande fördert, ganz egal, um welche Sprachen es sich dabei handelt.

Das heißt auch, daß wir in Zukunft unsere Bildungspolitik so ausrichten sollten, daß an allen Schultypen – wo überall dies nur möglich erscheint –, eine verstärkte Fremdsprachenausbildung, insbesondere natürlich Italienische und Slowenisch, stattfinden kann.

Die Neuregelung des Minderheitenschulgesetzes 1988 basiert auf dem sogenannten Drei-Parteien-Pakt. Besteht dieser Pakt heute noch, oder anders gefragt, ist es für Sie vorstellbar, daß die ÖVP einmal etwas alleine zugunsten und im Interesse der Volksgruppe tut?

Dazu muß ich sagen, daß sich zuerst meine Vision vom Anfang unseres Gespräches, nämlich daß die ÖVP zur stärksten Partei in diesem Lande aufsteigt, erfüllen müßte. Denn zur Zeit ist es aufgrund der politischen Realitäten gar nicht möglich, daß wir alleine etwas entscheiden.

Ich glaube aber trotzdem – und das möchte ich mit allem Nachdruck sagen –, daß der Weg, einen Gesamtkonsens aller politischen Parteien im Kärntner Landtag zu erzielen, ein guter und ein richtiger Weg war. Man hat uns – auch unter Einbeziehung der Volksgruppe – gezwungen, alle Themen sehr ausführlich und intensiv zu diskutieren. Es ist, wie ich mit Stolz meine, gerade in der Frage des Schulwesens in Kärnten, zu vorbildhaften Lösungen für ganz Europa gekommen. Ich glaube daher, daß man diesen Weg nicht verlassen sollte.

Glauben Sie wirklich, daß es vorbildhaft für Europa ist, wenn man Schüler nach sprachlichen Kriterien trennt, bzw. wie dies das Gesetz vorsieht, sogar trennen muß?

Aufgrund der unterschiedlichen Interessenslagen halte ich den erzielten Kompromiß für tatsächlich optimal.

Es ist ein Kompromiß, der nicht nur die entsprechende Ausbildung für die slowenische Volksgruppe sicherstellt, sondern auch eine maximale Sicherheit für die Erhaltung der Identität der Volksgruppe darstellt.

Darüber hinaus muß auch noch festgehalten werden, daß diese Lösung eine finanziell sehr aufwendige ist. Man war hier also durchaus bereit, sehr vieles an öffentlichen Mitteln einzusetzen, um zu dieser Lösung zu gelangen.

Ich halte diese Lösung daher tatsächlich für eine vorbildhafte für ganz Europa.

Zu Ihren Kontakten: Sie sind jetzt zwei Monate im Amt. Haben Sie schon offizielle Gespräche mit Vertretern der beiden politischen Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen geführt?

Nein, solche Gespräche haben bisher nicht stattgefunden. Es gibt aber informelle Kontakte nach allen Seiten. Ich gehe davon aus, daß auch offiziellen Gespräche an mich herangetragen werden.

Wie stehen Sie zum deutschnationalen Lager, das es in Kärnten ja unzweifelhaft gibt?

Die Diskussion über Nationalismus insgesamt wird uns, wie ich glaube, in der momentanen Situation in Europa nicht erspart bleiben. Das was wir jetzt erleben, ist zweifellos eine Renaissance des Nationalismus, hoffentlich nicht eine, wie wir sie vom Beginn dieses Jahrhunderts kennen.

Wir werden die Frage der nationalen Identität neu zu definieren haben und wenn Sie mich auf die konkrete Kärntner Situation ansprechen, so wird es gerade in Kärnten sehr wesentlich sein, hier noch etwas schärfer zu differenzieren als dies bisher der Fall war.

Ich sage das, weil ich aus Gesprächen mit vielen Nichtkärntnern immer wieder den Eindruck gewinne, daß Kärnten von außen falsch gesehen wird. Es gibt sehr viele heimatbewußte Menschen in diesem Land, die sich ihrer Tradition sehr bewußt sind und diese Tradition auch mit Hingabe und – wie ich glaube – berechtigterweise pflegen.

Daß es daneben eine kleine Gruppe geben mag, die diesen Heimatbegriff vielleicht noch verstärkt und ihm ein besonderes deutschnationales Gepräge gibt, das möchte ich nicht bestreiten. Doch das gibt es ja sogar überall.

Welche Politik wird sich Ihrer Meinung nach im künftigen Europa durchsetzen: eine ethnisch-nationale, oder eine, von Bekenntniszwängen befreite multikulturelle?

Ich gehe einmal davon aus, daß ich nationale Identität als grundsätzlich nichts Negatives betrachte. Dies jedoch nur solange, als diese nationale Identität nicht eine wertende Kategorisierung anderer Nationalitäten beinhaltet. Mit anderen Worten: Die eigene nationale Identität muß die Anerkennung der anderen nationalen Identität und die Bereitschaft zum Dialog mit dem anderen beinhalten. Ob dies bereits dem Begriff multikulturell entspricht, darüber müßte man intensiver diskutieren.

Multikulturell bedeutet zweifellos eine Öffnung gegenüber anderen Nationalitäten, anderen Kulturen und damit auch anderen geographischen Räumen, schließt jedoch auch die aktive Auseinandersetzung mit diesen ein. Konkret für Kärnten: beide Volksgruppen sollten verstärkt aufeinander zugehen, sich dem anderen und gleichzeitig dem Raum, in dem man lebt, öffnen.

Ich glaube, daß es heute eine unbestrittene Tatsache ist, daß jeder verantwortungsbewußte, politisch denkende Mensch, insbesondere jedoch Politiker ein solches Selbstverständnis des Zusammenlebens in einer Region anstrebt.

Ich persönlich gehe davon aus, daß jede ethnische Gruppe, jedes Volk, viel an positiven Eigenheiten besitzt und somit eine Bereicherung darstellt, die man nicht nur akzeptieren, sondern als positiv anerkennen muß. Es müßte eigentlich jeden mit Stolz erfüllen, der bekunden kann, in einem Raum zu leben, der von Vielfalt geprägt ist.

Zu Kärntens Beziehungen zum Nachbarstaat Slowenien: Wo ist es Ihrer Meinung nach zu wesentlichen Fortschritten gekommen?

Die demokratische Entwicklung Sloweniens in den letzten beiden Jahre hat zweifellos zu einer Veränderung in den Beziehungen nicht nur auf höchster politischer Ebene, sondern auch im Verständnis der gesamten Bevölkerung in beiden Ländern geführt. Hier hat es deutliche Fortschritte gegeben.

Unsere Aufgabe muß es sein, daß wir auch in Zukunft alle Möglichkeiten nützen, um die neu erstandene, pluralistisch-demokratische Gesellschaftsordnung in Slowenien zu unterstützen, damit sie sich langfristig auch stabilisieren kann.

Ich halte das nicht nur für Slowenien selbst für wichtig und wesentlich, sondern auch für das Sicherheitsbedürfnis der Kärntner.

Apropos Sicherheitsbedürfnis der Kärntner: Es gibt im bereits erwähnten ORF-Sommergespräch eine Äußerung Ihrerseits, wonach Sie es für unabdingbar halten, daß Slowenien eine Garantieerklärung zur Kärntner Südgrenze abgibt. Wozu diese Äußerung? Slowenien hat diese Grenze nicht in Frage gestellt, sondern in der Unabhängigkeitserklärung vom 25. Juni 1991 sogar ausdrücklich fixiert.

Es stimmt sicherlich, daß nicht nur in der Unabhängigkeitserklärung, sondern auch im Artikel 3 der neuen Verfassung Sloweniens ganz klar darauf hingewiesen wird, daß sich Slowenien – sollte es die Unabhängigkeit auch von außen anerkannt erhalten –, als Rechtsnachfolger Jugosla-

wiens an alle Verträge gebunden fühlt. Das beinhaltet selbstverständlich auch die Anerkennung der Kärntner Südgrenze in ihrem heutigen Verlauf.

Ich hielt es aber für ein ganz wesentliches Signal der gutnachbarschaftlichen Beziehung, daß es von Slowenien ein ganz klares Signal gibt. Dieses könnte in Kärnten sehr viele Ängste nehmen, die latent immer noch vorhanden sind.

An welches Signal denken Sie?

An eine klare Aussage des Ministerpräsidenten in diese Richtung.

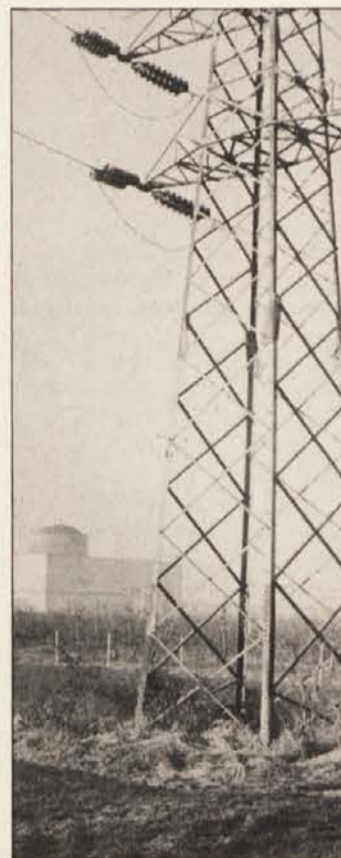
Zum AKW-Krško: Sie stehen in dieser Frage in ständigem Kontakt mit Ministerpräsident Lojze Peterle, der erst vor wenigen Tagen im Interview mit unserer Zeitung erklärt hat, er sehe derzeit keinen Grund für eine Abschaltung. Glauben Sie überhaupt noch an eine Schließung des Kraftwerkes vor dem von der slowenischen Regierung ins Auge gefaßten Jahr 1995?

Slowenien befindet sich – abgesehen von der Sicherheitsfrage – in einer schwierigen Situation. Erstens gehört das Kraftwerk nicht Slowenien allein, und zweitens würde es im Falle einer Abschaltung des Kraftwerkes nach Mitteilung Peterles zu massiven Versorgungseingüssen für die eigene Bevölkerung kommen, sollte es nicht Ersatzstromlieferungen oder Ersatzkraftwerke geben.

Ich habe Ministerpräsident Peterle sehr nachdrücklich gesagt, daß es gerade in Kärnten bezüglich des Atomkraftwerkes in Krško ausgeprägte Ängste gibt und es daher unser Bestreben ist, daß dieses Atomkraftwerk so rasch als möglich stillgelegt wird. Daher wurde anlässlich meines Besuches in Slowenien Ministerpräsident Peterle auch eine Punktation für einen Staatsvertrag zwischen Kärnten und Slowenien vorgelegt, die nun in den slowenischen Entscheidungsgremien diskutiert wird. Die Frage der Schließung vor 1995 wird meiner Ansicht davon abhängen, ob es in der internationalen Zusammenarbeit mit Slowenien zu Vereinbarungen kommen wird, die Slowenien diese Abschaltung ermöglichen.

Übrigens: Ich habe bei meinen Gesprächen den Eindruck gewonnen, daß das Herz der slowenischen Regierung sicherlich nicht nach Krško hängt und bin daher der Überzeugung, daß man sich die Sache sicher nicht leicht machen wird. Trotzdem, 1995 ist offenbar ein realistischer, wenn auch für uns sehr später Schließungstermin.

Herr Landeshauptmann, Danke für das Gespräch!

Atomkraftwerk Krško: „1995 ist offenbar ein realistischer, wenn für uns auch später Schließungstermin...“

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Četrtek, 5. 9. 20.00	v domu v Tinjah	KONCERT Igrata: Rok Klopčič (violina), Viasta Doležal-Rus (klavir)	Sodalitas
Sobota, 6. 9. in nedelja, 7. 9.	v samostanu v Vernbergu	DELO V RAZVOJNI SLUŽBI	ÖED
Petek, 6. 9. 20.00	v kulturnem domu na Brnci	ČRNA KOMEDIJA / SCHWARZE KOMÖDIE Avtor: Peter Schaffer Režija: Iztok Valič Ponovitev: v soboto, 7. 9., 20.00	SPD Dobrač
Nedelja, 8. 9. 10.00	pri Tišlerju v Šentjanžu	VAŠKI PRAZNIK otroške igre, srečolov, kegljanje, poskušnja mošta Sodelujejo: Radišani in Bilčovščani	SPD Šentjanž
Sreda, 11. 9. 19.30	v domu v Tinjah	KOROŠKA IDENTITETA – POSEBEN EVROPSKI PROBLEM Predava: univ. prof. dr. Anton Pelinka (v nemščini) Vodja diskusije: dv. sv. dr. Reginald Vospemnik	Sodalitas
Sreda, 11. 9. 19.30	v Arhivu Roberta Musila v Celovcu	LITERARNO BRANJE Bere: Christiane Janach	Arhiv Roberta Musila
Petek, 13. 9. in sobota, 14. 9.	pri družini Marko v Horcah pri Šentprimozu	SIRARSKI TEČAJ Vodja tečaja: sirarski mojster Walter Münster Začetek: vedno ob 9. uri Prijave: KIS (0463/382438)	Kmečko izobra- ževalna skupnost
Sobota, 14. 9. 14.30	v domu v Tinjah	ZDRAVSTVENA MASAŽA Vodi: mag. dr. Christian Kobau (Beljak) Do: nedelje, 15. 9., 15.00	Sodalitas
Nedelja, 15. 9. 14.00	pri Trklu v Selah-Borovnici	GLASBA JE ADUT Nastopajo: Takeo Ischi, Original Kärntnerland-Trio	Alpski klub Obir
Nedelja, 15. 9. 14.00	v farni dvorani v Šentjakobu	KULTURNA PRIREDITEV Nastopajo: MoPZ Jepa-Baško jezero, Smrtnikovi bratje, trio Slavček, Franci in Micka	Društvo upokojencev

RAZSTAVE

CELOVEC

- Mohorjeva knjigarna – Miha Maleš, grafike
- Galerija v stolpu – Irena Polanec, slike
- Galerija v Mestni hiši – Joseph Beuys, zasebna kolekcija
- Pri Joklnu – Felix Cumpel, akti (do 30. 9.)

TINJE

- Galerija Tinje – Miloš Lavrenčič, likovna dela (odprtje 5. 9., 19.30)

BEGUNJE

- Galerija Avsenik – razstava slik znanih jugoslovanskih avtorjev; dela je dala na razpolago galerija LM v Mariboru. Ogljed del je možen vsak dan od 11. do 17. ure.

LIBUČE

- Galerija Falke/Kuhne – Januš, nove slike (do 11.10.)

IZLETI

Treking v Kenijo in Tanzanijo – od 17. decembra 1991 do 6. januarja 1992. Prijave sprejma Jožko Igerc, tel. 04230/657.

Vožnja na razstavo INKA PERU v Schloßmuseum Linz organizira Dom v Tinjah v soboto, 7. septembra.

OBJAVA

Ravnateljstvo Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru sporoča, da je jesenski termin za

SPREJEMNI IZPIT

v ponedeljek, 9. septembra 1991, ob 8. uri.

Pogoji za sprejem: osnovno znanje obeh deželnih jezikov;

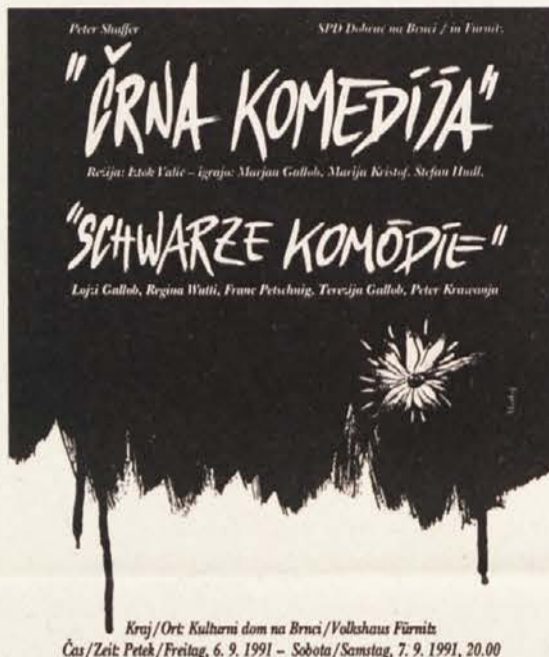
– zaključena 8. šolska stopnja – predložiti je treba spričevalo v originalu;

– pozitivno opravljen sprejemni izpit na kaki drugi avstrijski šoli enakega tipa.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni, po pošti ali po telefonu.

Informacije pri vodstvu šole – pisno na naslov: Šentpeter 25, 9184 Šentjakob, telefonsko: 04253/343

Ravnateljstvo

Kraj/Ort: Kulturhaus Färnis
Čas/Zeit: Petek/ Freitag, 6. 9. 1991 – Sobota/ Samstag, 7. 9. 1991, 20.00

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Urednik: Andrej Kokot.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Gionarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Vpisovanje v Glasbeno šolo na Koroškem

Glasbena šola na Koroškem vpisuje učence za šolsko leto 1991/92 za naslednje instrumente in solopetje:

klavir, orgle, pihala (kljunasta in prečna flavta, klarinet, saksofon), trobila (trobenta, rog, pozavna, bariton, tuba), kitara, violina violončelo, klavirska in diatonična harmonika, citre, solopetje, tolkala in zborovodska šola.

Vpisovali bodo po naslednjem razporedu:

● Sreda, 11. septembra 1991:

Celovec 10.00, Mohorjeva ljudska šola
12.00, Modestov dom
13.30, Mladinski dom

Škofiče – 15.00, društvena soba nad posojilnico

Šentjakob – 16.00, društvena soba nad posojilnico

Bilčovs – 17.00, društvena soba nad posojilnico

Sveče – 17.45, pri Goršetu (za Sveče in Šentjanž)

Borovlje – 17.00, pri Bundru

Sele – 17.45, farni dom

Slovenji Plajberk – 18.30, ljudska šola

● Četrtek, 12. septembra 1991:

Pliberk – 13.00, posojilnica (tudi za Vogrče, Božji grob, Žvabek)

Šmihel – 13.45, farni dom

Globasnica – 14.30, ljudska šola

Dobrla vas – 15.30, društvena soba SPD „Srce“

Šentprimož 16.30, kulturni dom

Žiatara vas – 17.30, ljudska šola

OGLAS

Kupim rabljeno opremo za trgovino, mesoreznicu, tehtnice in vsevrstno žično opremo.

Ponudbe pošljite na naslov: Anton Kosel, Gradnikova 18, 64240 Radovljica/Slovenija.

ZWEISPRACHIGE BUNDESHANDELSAKADEMIE
DVOJEZIČNA ZVEZNA TRGOVSKA AKADEMIJA
Prof. Janežič-Platz 1, A-9020 Klagenfurt/Celovec

INFORMACIJA

Ponovni sprejemni izpit na Dvojezični zvezni trgovski akademiji

11. septembra 1991 ob 9.00 uri

Prijave so možne še do 11. septembra 1991.

Sprejemni pogoji:

- uspešen zaključek 4. razreda glavne šole ali gimnazije;
- uspešno opravljen sprejemni izpit;
- dosežena starost 14 let do 31. decembra v prvem letniku;
- dijaki morajo znati vsaj deloma slovensko

Prijavnice prejmete v ravnateljstvu Dvojezične zvezne trgovske akademije, 9020 Celovec, Prof. Janežič trg 1, tel. 0463/38 24 00.

Oddaja o A. Dvořaku

8. septembra bo minilo 150 let, odkar se je rodil češki skladatelj Antonin Dvořak, eden najbolj priljubljenih skladateljev 19. stoletja sploh. Kdo ne pozna vsaj glavne melodije iz njegove 9. simfonije? V današnji oddaji (4. septembra) boste slišali kaj več ne samo o njegovi glasbi, temveč tudi o Dvořakovi življenjski poti.

OBVESTILO

Dr. Štefan Jelen, zdravnik v Železni Kapli, sporoča, da je do 8. septembra 1991 na dopustu!

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

Sreda, 4. 9. Glasbena sreda **18.10–19.00**
Večerna 21.05–22.00 150-letnica rojstva skladatelja A. Dvořaka.

Četrtek, 5. 9. Rož – Podjuna – Zilja.
Petek, 6. 9. Svet slikarja Wernerja Berga – ob deseti obletnici smrti umetnika.

Sobota, 7. 9. Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 8. 9. 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel: (J. Krištof iz Šmihela) 18.10–18.30 Dogodki in odmevi.

Ponedeljek, 9. 9. Gledališke skupine se pripravljajo na novo sezono – reportaža.

Torek 10. 9. Partnerski magazin.

Odrptje slikarskega tedna so popestrili domači pevci.

Enajstič ustvarjajo slikarji v Svečah

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah prireja ta teden že enajstič mednarodni slikarski teden, katerega se udeležujejo letos po trije umetniki iz Slovenije (Marijan Tršar, Viktor Plestenjak, Tomaž Kržišnik), Furlanije-Juljske krajine (Ani Tretjak, Carmelo Vranich, Patrizia Devide) ter s Koroškega (Roswitha in Hugo Wulz, Ljupčo Deskoski).

Uradni začetek 11. slikarskega tedna je bil v nedeljo, ko je SPD „Kočna“ pripravilo pred galerijo Gorše kulturno prireditev, v okviru katere je predsednica Kočne Tatjana Feinig predstavila udeležence, hkrati pa tudi obnovljene Goršetove kipe, ki so nameš-

čeni pred galerijo. Ob prijetnem pikniku je izzvenel otvoritveni dan, pogovorna tema pa je bila poleg slikarskega tedna, katerega okvirni spored objavljamo na posebnem mestu, tudi brošura, ki jo je izdalo sveško prosvetno društvo. V tej brošuri aktivisti „Kočne“ predstavijo slovensko, nemško in italijanskemu govorečemu bralcu delo odličnega kiparja Goršeta, dom Einspielerjev, seveda pa tudi kulturno življenje v Svečah, katerega vidni predstavnik je prav Slovensko prosvetno društvo „Kočna“. To je potrdila tudi množica obiskovalcev otvoritvene prireditve letošnjega slikarskega tedna, med katerimi je bil tudi bistriški župan Gradenegger.

11. slikarski teden v Svečah

Četrtek, 5. 9., 20.00: JAZZ IN LIRIKA

Jazz: Primus Sitter (guitar), Tonč Feinig (piano), Michael Malicha (bass), Peter Baumann (drums), Michi Erian (sax).

Lirika: Maja Haderlap

Sobota, 7. 9., 20.00: ZAKLJUČNA PRIREDITEV

Prezentacija slik in možnost nakupa slik.

Do četrta, 5. 9.: RISANJE ZA OTROKE (vodita Ivana Stefaner-Weiss in Marja Feinig)

Do petka, 6. 9.: SLIKANJE V AKVARELNI TEHNIKI (vodi Ljupčo Deskoski)

Na Brnci „Črna komedija“

V petek premiera, v soboto ponovitev

Za letošnjo premiero si je igralska skupina SPD Dobrač na Brnci izbrala angleško „Črna komedija“ avtorja Petra Schafferja. Naštudirali so jo v počitniškem času, kar jih po prizadevnosti uvršča ob Borovljane, ki so pred nedavnim že uprizorili Slehernika. Z bralnimi vajami so začeli v juliju, v avgustu pa so se preselili na brnški oder, prejšnji teden pa so imeli intenzivne vaje v Ljubljani na odru Doma španskih borecev.

Schafferjev tekst je zelo zahteven, dogajanje poteka v Kesingtonski četrti, za besedilom in osebami se skriva angleški, deloma tudi črni,

humor. Prav zlahtnost tega humorja pa je seveda za skupino zelo težka naloga, katere pa so se po besedah režiserja Iztoka Valiča lotili zavestno.

„Uprizoritev zahteva popolno sproščenost in normalno gibanje na odru, kjer ni čutiti režije. Tekst lahko igralci razvijejo do briljantnosti ali pa ostanejo z njim na stopnji zadovoljivosti. Poskusili bomo doseči čim več. Prav ta komedija lahko igralski skupini in posameznikom v njej v njihovem razvoju pomeni preskok v novo kvaliteto. Smiselni je namreč vsak korak, ki ga igralec stori v

TRIBUNA BRALCEV

„Dobronamerno“

Dobronamerno se je glasilo pismo bralca v Slovenskem vestniku (dne 21. 8. 91), v katerem pisec govori o pogostitvi italijanskih gostov ter o vrhunskem političnem srečanju v gostilni Miklavž v Bilčovsu.

Dobronamerno Vam lahko sporočimo, da je vrhunsko politično srečanje potekalo tako, da sta se oba politika (predsednik Kučan in predsednik Fischer) z osebnimi pismi zahvalila za dobro organizirano srečanje, še posebej pa za domače vzdušje in dobro kuhinjo in postrežbo.

Kar se tiče pogostitve italijanskih gostov, moramo priznati, da je glede na napis ponudba jedil in pijač v italijanskem jeziku skromna.

Kljub temu smatramo to za dober in pozitiven začetek našega slovenskega (dvo-ali celo trojezičnega) gostinstva.

Z lepimi pozdravi
gostilna Miklavž

Svet slikarja

Če mislim na svojo južnokoroško domovino, vidim pred seboj slike Wernerja Berga. Vidim rjavovioličasto jesen, ledenomodri sneg, temnomodro noč in vidim, magično zajete v lesoreze, arhaično-tipične obraze in kretanje celih generacij naših ljudi. Le malo je pokrajin na svetu, ki so v delu umetnika doživele tolikšno poveljanje. In moral bi biti slep, če ne bi dojel, da se je umetnik identificiral s „temi zadržanimi ljudmi, s koroškimi Slovenci, ki zaradi svoje nemočnosti srečujejo okolico z nezaupanjem“ – kot Werner Berg sam.

Ob deseti obletnici umetnikove smrti bo slovenski radio v petek predvajal spominsko oddajo z zadnjim intervjujem Wernerja Berga. Avtor je Mirko Bogataj.

svojem razvoju,” pravi režiser.

Skupina je že dokaj zrela, utečena, prekaljena v nekajletnem trdem, zavestnem in uspešnem delu. Celotno predstavo so pripravili v glavnem sami ob pomoči režiserja in brez večjega angažiranja zunanjih sodelavcev. Igrajo trije Gallobi: Lojzi, Marjan in Terezija, Štefan Hudl, Peter Krawanja, Marija Krištof, Franc Petschnig in Regina Wutti.

Če jim je uspelo po režiserjevih in igralčevih željah, bomo v petek in soboto videli zanimivo, predvsem pa komično predstavo.

Jože Rovšek

Problemi s HE Golica pod jezom uhaja voda!

Po skoraj končani sanaciji jezua Kölnbrein na zgornjem Koroškem, ki bo avstrijske porabnike električnega toka stala daleč preko ene milijarde šilingov (!), je preteklo sredo koroško javnost presenetila druga slaba novica: pri hidroelektrani Golica so odkrili „luknje“ v kamenju pod jezom, kjer izstopa določena količina vode!

Kot je v razgovoru za naš list izrecno poudaril direktor Koroških elektran Kelag dr. Hermann Egger, po tem odkritju za prebivalstvo, ki živi pod jezom ne obstaja

nikakršna nevarnost. „Jez je napolnjen le do polovice, sama stena pa ne prepušča niti kapljice vode,“ je dejal Egger.

Po njegovih besedah pa se bo donkončno polnjenje akumulacijskega jezera in s tem tudi polno koriščenje energije zagotovo zavleklo, stroški gradnje celotnega projekta pa se bodo zaradi teh „lukenj“ zvišali, čeprav ne bistveno.

„Sedaj bomo ugotovili, koliko betonskih injekcij bo potrebno in potem začeli mašiti mesta, kjer uhaja voda“, je napovedal direktor Kelag. Zavrnil pa je vsakršno primerjavo s problemi pri jezua Kölnbrein na zgornjem Koroškem.

Nastale probleme in podražitev celotnega projekta hidroelektrarne Golica pa bo občutilo tudi Elektrogospodarstvo Slovenije (EGS), ki je pri celotnem projektu udeleženo z dvajsetimi odstotki; – tako pri gradnji, finansiranju, vzdrževanju kot tudi pri proizvodnji oz. prodaji energije.

Ljudje pod oz. v bližini jezua pa bodo rešeni zadnjega kančka skrbi, ki kljub zagotovitvam le še obstaja.

Ivan Lukan

Srečanje bivših pregnancev

Zveza koroških izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo, 22. septembra 1991 s pričetkom ob 14. uri v gostilni Ogris/Miklavž v Bilčovsu svoj

redni občni zbor

ki bo tudi letos povezan s tradicionalnim

družabnim srečanjem

bivših pregnancev ter njihovih družin, znancev in prijateljev.

Vsi prisrčno vabljeni na prireditev, ki jo bodo s svojim kulturnim sporedom obogatili člani domačega prosvetnega društva „Bilka“

Odmeven zaključek

V petek se je v kotmirški gostilni Illehof končala serija prireditev „kulturnega polja“, s katerimi je zakupnik gostilne Boris M. Rasi ponudil vsem zainteresiranim vpogled v glasbeno ustvarjanje koroških in avstrijskih skupin. Šlo je za venček koncertov, na katerih so se predstavili sodobni glasbeni ustvarjalci s področij jazz, dixielanda in bluesa. Na zaključnem koncertu pa je igrala nižjeavstrijska skupina „Bluespumpn“, ki sodi med najboljše rock-skupine v Avstriji. Prav nastop „Blues-

pumpn“ je bil zelo odmeven: število obiskovalcev je bilo nadpovprečno veliko, skupina pa je bila predvsem instrumentalno izredno kakovostna. Za dogodek posebne vrste je poskrbel tudi Boris M. Rasi sam, saj se za en komad pridružil rockerjem in bil kot gitarist in pevec zelo prepričljiv.

Prireditve v Illehofu so bile obogatitev kulturnega življenja v Kotmari vasi, po zaključnem koncertu letošnje serije pa so si vsi obiskovalci zaželeli podobno iniciativo tudi v prihodnjem letu.

Organizator Boris M. Rasi (desno) kot gost Bluespumpn.

